چهار شنبه 02 خرداد 1397 - 12:48

Ali Mqaml Rhbrin baxnda qonu lklr

Ali Mqaml Rhbrin baxnda qonuluun hmiyyti slam dini sasnda tkid olunur

Arannews-Ali Mqaml Rhbrin baxnda geni strategiyalarda qonu lklrl, xsusil d Trkiy v :Azrbaycanla bal iki prinsip mvcuddur

;Bizim qonularmz dmnlrimiz yaxnlamasn .1
.Biziml qonu kimi yaxn laqlr qursunlar .2

Tsnim” slam nqilabnn Byk Rhbri hzrt Aytullah l-zma Xamenei rann n ali siyasi rsmisi“ olaraq lknin xarici siyasti bard qrar vermkd vzedilmz rola malikdir. Bu rol (mxtlif dvltlrin baxlarnn dyiilmsi il mqayisd) strukturladrlm, sabit, stabil, uyun kild yerin yetirilmsi mmkn, dini v inqilabi mvzuda olduqda daha ox hmiyyt ksb edir. Bu istiqamtd bir sra ekspertlrin, .o cmldn politoqlarn v tcrbli diplomatlarn fikirlrini yrnmy aldq

Doktor lirza Bigdili, rann Trkiydki sabiq sfiri

Ali Mqaml Rhbrin qonu lklrl, xsusil d Trkiy v Azrbaycan kimi lklrl bal hrtrfli strategiyada baxnda iki prinsip mvcuddur: Biri budur ki, bizim qonularmz dmnlrimiz yaxnlamasnlar; ikincisi is biziml qonu kimi yaxn laqlr qursunlar. Grrk ki, dmnlrimiz bizim xarici siyastimizin hr iki strateji prinsipind qarmzda dayanrlar. Biz el qonuluq siyasti semliyik ki, o siyastinin rivsind qonularla qarlql drk etm v anlama olsun. Mnim fikrimc, Ali Mqaml Rhbrin x v tvsiylrind qonuluq siyasti n lazm olan btn mslhtlr mvcuddur. Baxmayaraq ki, .indiy kimi bu id laqli bir siyast olmayb. Amma bu siyast hazrlanmaldr

Ali Mqaml Rhbrin baxnda qonuluun hmiyyti slam dini sasnda tkid olunur. Bu aqlamalar cm namaz xtblrind v mumi grlrd byan edilmidir. Ali Mqaml Rhbrin mktublarnda da qonulua diqqt bir siyast kimi vurulanr. O cmldn lknin hrsalma mvzusunda klli siyastlrin atdrlmasnda bu anlam nzrd tutulub. Ona gr d bel nticy glmk olar ki, qonuluq anlam .ictimai dairlrdn daha geni bir mfhumdur v onu beynlxalq sahlr d aid etmk olar

Ali Mqaml Rhbrin baxnda iki nv klli kataqoriya vardr: biri geni mvzu olaraq din, slam, slam .nqilab; digri is sivilizasiya v dvlt-xalqlar

Bundan lav, Ali Mqaml Rhbr bzi vaxtlar z xlarnda qonuluq problemlrin d toxunub. O .cmldn srail-Flstin, srail-Livan qonuluu v srailin z qonularn incitmsi il bal

Ali Mqaml Rhbrin bizim qonularmzn rana qar davranlar il bal da gileylri vardr. Dorusu budur ki, qonuluq mslsinin tam silliyi yoxdur. Msln Ermnistann Azrbaycana qar hrktlri bal deyir ki, Ermnistan Azrbaycan n problem yaradr v bu lky tcavz edib.Elm adamlar Ali Mqaml Rhbrin baxlarnda mvcud olan mslhtlrdn bir ntic almal, bir riv yaratmaldr v bu, qonuluq siyasti kimi diplomatlara v dvlt xadimlrin tqdim edilmlidir. Xsusil d Trkiy il bal. Bu lk slam almindki hmiyytin gr, Ali Mqaml Rhbrin diqqtinddir. Trkiy slam nqilabndan n iddtli kild tsirlnmi lklr srasndadr. slam nqilabndan 10 ay sonra bu lkd evrili ba verdi v bu evrili konkret olaraq slam nqilabn v onun bu lkdki tsirlrini bomaq n idi. Trkiy islamlarn v sekularlarn fikirlrinin qar-qarya dayand bir lk olaraq bizim regionumuzda xsusi mvqey malikdir. Rhbrin xlarnda bu lk il iqtisadi mkdalq edilmsi tvsiy olunub. Bu mkdalq myyn qdr mslmanlarn rifahna v onlarn bir-biril yaxnlamasna xidmt edir. Habel, Trkiy il bal grlrind mdniyyt aid msllr toplusuna tkid etmidir. O cmldn qarlql hrmt, mdniyytlr, fars dilin hrmtl yanama ortaq mkdalq amillri, islami vhdt, mzhblrin yaxnlamas, dmnlrin tfriq salmaa tlann v i-snni mslsinin ortaya atlmasnn qarsn almaq kimi msllr Ali Mqaml Rhbrin .szlrind daim vurulanmdr

Doktor Mhmmdbaqir Xrrmad, politoloq, slami laqlr v Mdniyyt Tkilatnn sabiq direktoruQonular mvzusu bugnlri dvltlrin xarici siyastind o qdr nmli olmudur ki, “qonuluq

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir

siyasti” dbiyyatn formaladrmdr. Ola bilsin ki, btn lklrin laqli qonuluq siyasti olmasn, amma hr bir lknin qonuluq siyasti mvcuddur. Digr trfdn d lklr arasndak qonuluq mnasibtlri insanlar arasndak qonuluq mnasibtlri kimi deyil ki, dyimk mmkn olsun. lklr n bel bir imkan mvcud deyil v lklr bir-birinin yannda yaamaa mcburdur. Bu mcburluq qonuluq siyastini ortaya gtirir. Avropa Birliyi lklri bu msld yax ilr hyata keirdilr. Digr lklr arasnda inkiafda etmkd olan in v Rusiya da vvllr bir ox lklri znd birldirn iki qdrtli lk olaraq, indi onlardan ayrlm lkllrl qonuluq siyastlrin sahibdir. Bugnlri rann da qonuluq siyastin ehtiyac vardr. lbtt, bizim kimi oxlu qonular olan btn lklrin qonuluq siyastin ehtiyac vardr. Bu siyast hm bsit olmaldr, yni biz qonu lklrin hr biri il vzifmizi ayrd etmliyik; hm d regional qonuluq siyastimiz olmaldr. Msln btn Orta Asiya il birlikd, btn Qafqazla, Fars krfsi v s. Bu regonlarla nec qonuluq etmyimiz v siyastimiz ayrd olmaldr. Qonuluq siyasti rivsind qonuluq siyastinin prinsip v qaydalar kimi bir sra msllr d ortaya xr. Bu qayda-qanunlarn bzilri rti olsa da, bzilri qonuluq siyastini trcb etmi dvltlrin mhsuludur. Onlarn siyastlri uurlu olduu n bir prinsip evrilmidir. Onlardan bzilrini bu izahla sadalamaq olar: qonuluq siyasti geni v hrtrfli baxa malik olmaldr; lknin ehtivaedici yanamas il lazm olan harmoniyaya malik olmaldr v lknin geni xarici siyasti rivsind trif olunmaldr; qonularla ikitrfli v oxtrfli mnasibtlr qurmaq, baqa szl regional koalisiya qurmaq n lknin btn potensiallarndan .fayadalanmaq lazmdr

Tcrb sbut etmidir ki, qonuluq siyastind n nd dayanan msl iqtisadi mkdalqdr. Bundan sonra siyasi, mdni v thlksizlik sahlrind mkdalqlar hmiyyt dayr. (lbtt bunun drclr blnmsi lklr v qonulara gr frqli ola bilr.) Amma bu mkdalqlarda sabit v davaml olmaq lazmdr. Qonuluq siyasti hm znn, hm d qonu lknin razi btvlyn riayt etmk sasnda qurulmaldr. Bu msl oxlu qonusu olan ran n ox hmiyyt dayr. Bizim imal qonularmzn Fars krfzin x ld etmy ehtiyac var, cnub qonularmzn da imaln bazarlarna ehtiyac var. Msln Orta Asiya bir ox lklrin, o cmldn Hindistan v inin diqqtini zn kmidir. rann z corafi, geopolitik v geostrateji .mvqelrindn faydalanmaq n qonularna diqqt etmsi byk hmiyyt dayr

Doktor Davud Kiyani, beynlxalq mnasibtlr kafedrasnn dosenti, ran v Avrasiya Aradrmalar Mrkzinin direktoru

Qonuluq siyastinin iki chtdn hmiyyti vardr. Birinci cht rann xarici siyastind qonuluq kataqoriyas v qonuluq baxdr. ndiy qdr buna el d diqqt olunmayb v rann xarici siyasti .baxmndan bu msld irada yer vardr

rann xarici siyastind qonularla bal iki sas bax mvcuddur. Bir bax bel inanr ki, ran z geopolitik mvqein gr mumilikd mflislmi, zif v inkiaf etmkd olan lklrl qonudur. Ona gr d bu qonuluq mhitindn ran n thlksizlik v inkiaf ld etmk olmur. Demli, ran 19-cu srin vvlindn tcrb .etdiyi v daxil olduu beynlxalq siyastd z maraqlarn izlmlidir

kinci bax is qonularla mnasibtlrin hmiyytini nzrd tutur. Hr halda ran qurudan v dnizdn 15 lk il qonudur. Bu lklrin hams il yaxn v yax mnasibtlrimiz olmaldr. Bu yax mnasibt bizim inkiafmza kmk edr. Amma qonularla laq yaratmamaq, yaxud onlara etinaszlq thlksizlik .baxmndan bir sra problemlr yarada bilr

Bu arada Orta Asiya regionu fvqlad hmiyyt dayr. Amma burada da yen iki qrup thlili il qarlarq. Bzi iranl ekspertlr bel inanr ki, Orta Asiya digr regionlarla mqayisd el d hmiyyt damr. Burada digr bir msly diqqt yetirmk lazmdr v o da Yaxn rq, onun rann milli thlksizliyi v qdrt kataqoriyalar il sx balldr. Bzi thlililr rann xarici siyastinin Yaxn rql trif olunduunu dnrlr. Habluki, Yaxn rqin hmiyytini v onun rann milli thlksizliyini nzr alsaq, bel deyil. Eyni halda msl burasndadr ki, Orta Asiya bizim gc v milli thlksizliyimiz mvzusunda olmasa da, milli inkiafmz il laqlidir. Szgedn istiqamtd Ali Mqaml Rhbr bu baxlara diqqt etmkl hmi rann bu regionlarla bal xarici siyastind balans v tarazl qorumaa tla edir. Habel, Ali Mqaml .Rhbr SSR-nin paralanmasndan sonra Avrasiya regionuna xsusi diqqt yetirmidir

ITShams.ir - قدرت گرفته از پرتال شمس